

bergiers naar hunnen kant te trekken, door de leden te verplichten, maandelijks bij elke vergadering er hunne laatste centen te gaan verteren; om eenige winkeliers nieuwe klanten te bezorgen die zij aan anderen ontrukken, en in plaats van vrede en eendracht te stichten, alzoo haat en nijd teweeg brengen.

In den Vredekring moeten de leden 3 en 6 fr. 's jaars betalen; jaar in jaar uit in beneden rondgaan, in de aangewezen herbergen, en drinken uit hun eigen zak, ondanks al de miljoenenrijke heeren die er deel van maken.

In den Vredekring zwijgt de voorzitter dat hij zweet, terwijl alles afgelapt wordt door den koster, knecht van den pastoor, die weet wat hij moet en mag zeggen.

De Zangmaatschappij integendeel, is gesticht door vrije, volksgezinde mannen, en heeft voor doel-nut en vermaak te vereenigen in het dorp, en op de wijken leven en nering te doen heerschen; zij bestaat enkel uit burgers, landbouwers en werkers, door eigen wil opgenomen en die vrij blijven van doen en laten. In de Zangmaatschappij spreekt de voorzitter zelf, hij zegt wat hij denkt, daar hij aan niemand is verbonden.

Zulke maatschappijen, waarin het gevoel van menschenwaarde niet wordt gekrenkt, waarin de zucht naar vrijheid en zelfbestaan niet wordt belemmerd, waarin de genegenheid en broederlijkheid voor elkaar de plaats innemen van afgunst en nijd, die bij de dompers te vinden zijn, zouden moeten bestaan op alle buitengemeenten. Dan ware het weldra gedaan met den dwang en de overheersching, die het volk van den buiten onder de voeten houdt, voor eenige hoogmoedige papen en zekere eigenaars.

Landbouwers en werklieden vereenigt u, sta op tegen de dwingelandij; gij hebt een wapen, stemt voor mannen die uwe belangen verdedigen, en laat ons allen roepen: weg met de luiaardsbende, die brassen en rijden op het zweet van boer en werkmans.

C. WATTENBERGHE,
Gemeenteraadslid te Destalbergen.

UIT TONGEREN

LANDBOUWERS,

Velen uwer zullen deze maand voor de eerste maal het blad «De Landbouwer» ontvangen. De werkersbond van Tongeren heeft besloten u dit blad zoo dikwijls mogelijk te bezorgen, daar de katholieke en liberale rijken ons willen beletten onze gedachten aan de landbouwers bekend te maken; deze heeren stellen alles in 't werk om ons te beletten lokalen te vinden op het dorp voor voordrachten; zij liegen en lasteren in hunne bladeren over de socialistischen zooveel zij maar kunnen, denkende dat hunne lezers, maar

eene klok hoorende al hunne leugens zullen gelooven.

Welnu, vrienden, 't is om u en de vrienden die gij ons zult aanduiden, toe te laten eens de stem der waarheid te hooren, om u onze leer bekend te maken dat wij u verzoeken dit blad aandachtig te lezen en het na lezing aan eenen vriend te willen overgeven.

Koopt alle maanden dit blad, als gij naar stad komt, of doet het in eene herberg brengen, door den vriend Dupuis, en degenen uwer die in hun dorp eene Meeting zouden willen zien geven, verzoeken wij aan dezen gezet of in ons lokaal, bij Pol Vandormael, Jekerstraat het lokaal te doen kennen waar over wij kunnen beschikken. De Werklieden Partij zegt: leest en onderzoek; daarom allen naar onze Boekerij, allen naar onze Meetings, allen den Landbouwer gelezen.

Borgloon. Meeting. Binnen kort zal er in deze belangrijke gemeente eene Meeting gegeven worden. Datum en spreker later. Werklieden en Landbouwers, op post!

De Geneesdienst op den Buiten

Verleden jaar reeds zette gezet Hamburgs in Le Peuple den treurigen toestand uiteen der dokters op den buiten tegenover de Weldadigheidsbureelen.

Daar de toestand niet veranderd is, komt onze vriend op de zaak terug, hopende ditmaal ook steun te vinden bij de burgerpers. Het artikel volgt.

Men weet dat de weldadigheidsbureelen een of meer geneesheeren aanduiden voor den dienst der behoeftigen. Voor elke familie die hij verzorgt, ontvangt de geneesheer eene kaart.

Eene zekere som wordt jaarlijks toegekend aan den geneesdienst.

Deze som wordt dan verdeeld tusschen het aantal uitgedeelde kaarten, die het getal geholpen families vertegenwoordigen en het quotient of de uitkomst dier deeling, vertegenwoordigt de waarde eener kaart of de vergoeding aan den geneesheer voor zijne zorgen aan eene familie gedurende een geheel jaar.

De waarde der kaarten

Mijn onderzoek werd gedaan te Perwez en in zes aanpalende gemeenten. Ik had niet noodig verder te gaan. Hetgeen daar gebeurt, valt overal voor en uit de bijzondere feiten, die ik ga aanhalen, meen ik algemeene besluiten te mogen trekken.

In eene dezer gemeenten, hebbende eene bevolking van 1200 à 1300 inwoners, heeft het bureau van weldadigheid een inkomen van 11,000 à 15,500 fr. Meer dan twee honderd families ontvangen kosteloos geneeskundige zorgen. Op de 11,500 fr. inkomen worden slechts 1,200 fr. besteed aan den geneesdienst. De kaart voor elken zieke aan den dokter afgeleverd, is dus 5 fr. waard, en dit voor eene familie nacht en dag te verzorgen een geheel jaar lang, soms op afstanden van 3, 4 en meer

kilometers. Verscheidene der geholpene families zijn welstellend. Onder deze nieuwoortige behoeftigen troffen wij een oud klerikale burgemeester aan, die voor meer dan 100,000 fr. zaken per jaar doet.

De dienst der accouchementen wordt niet beter vergoed.

De vroedvrouw ontvangt fr. 2,50 tot 3 fr. per verlossing, erin begrepen de zorgen aan de moeder gedurende geheel den tijd harer herstelling.

In geval de geneesheer in een moeilijk geval moet tusschenkomen, ontvangt hij daarvoor 10 fr. De heelkundige operatiën worden betaald tegen 15 fr. Maar wij dienen erbij te voegen dat het deze gemeente is die het best haren geneesdienst betaalt.

In eene andere gemeente, wier inwoners schier allen kosteloos verzorgd worden, ten laste van het weldadigheidsbureau, is de geneesheerrenkaart fr. 3,30 waard.

Geene enkele bijkomende vergoeding wordt toegestaan, noch voor verlossingen, noch voor heelkundige operatiën.

Twee andere gemeenten betalen de geneesheerenkaart aan 4 fr.

De vijfde betaalt fr. 2,40.

De zesde gemeente waar mijn onderzoek gedaan werd besteedt, op een inkomen van 10,000 fr. slechts 900 fr. aan den geneesdienst, een cijfer dat onveranderd blijft, wat ook het getal der behoeftigen zij.

In deze gemeente is eene som van 125 fr. voorbehouden voor twee vroedvrouwen, die gemiddeld 2 fr. ontvangen per verlossing, de verdere zorgen inbegrepen.

Geene betalende zieken meer. — Bezoe-
ken aan 5 centiemmen

Uit de wijze waarop de weldadigheidsbureelen nu bestuurd worden blijkt, dat in sommige gemeenten armen en rijken ondersteund worden en de geneesheeren geene betalende zieken meer hebben.

Dit ware zeer goed indien het de gemeente was in plaats van het bureau van weldadigheid die den geneesdienst ten haren laste nam voor al de inwoners, en de geneesheeren behoorlijk vergoedde.

Maar hier gebeurt het dat men met het geld der armen den dokter der rijken betaalt, wanneer juist het verkeerde zou moeten gebeuren. Het is een vovoudig schandelijk!

Deze diefstal, begaan door rijke lieden uit de kas der armen, plaatst de geneesheeren in den pijnlijksten toestand.

De dienst van den buitendokter is zeer vermoeiend.

Een geneesheer vertelde mij dat hij wel honderd keeren per jaar 's nachts opstond en van die honderd maal vijf-en-zeventig keeren voor den dienst der behoeftigen.

De geneesdienst voor rekening der weldadigheidsbureelen eischt paard en ruit en veroorzaakt dus hoge kosten. Uit eene rekening te Perwez gemaakt blijkt, dat het bezoek van een geneesheer voor rekening van het weldadigheidsbureau 5 tot 7 centiemmen opbrengt.

Voor deze aalmoezen die wij aan een bedelaar geven, om hem niet te kwetsen, moet de buitendokter 's nachts opstaan, drie, vier kilometer sver gaan, door regen, wind en sneeuw, langs moerasige, niet verlichte wegen om een zieke

te verzorgen, eene verlossing of eene heelkundige operatie te bewerken.

Heeft men ooit schrikkelijker toestand gezien.

Wat men met de armengoeederen doet

Politieke knoeierijen

De weldadigheidsbureelen zijn gewoonlijk in handen der politieke vrienden van het gemeentebestuur.

Met het geld der armen:

1. Men betaalt de geneeskundige zorgen aan welstellende politieke vrienden, terwijl men ongelukkige behoeftigen verplicht hun geneesheer te betalen.

2. Men deelt hulp uit in geld, kolén, sargien, enz. aan de armen die hunne kinderen naar de klerikale scholen zenden, wanneer het gemeentebestuur katholiek is; aan diegenen die hunne kinderen naar de officiële school zenden, wanneer het gemeentebestuur liberaal is.

3. Op den oogenblik der kiezingen betaalt men de achterstallige kwittantiën der politieke vrienden en men deelt bons uit van allen aard aan degenen die beloven van voor de vrienden te stemmen.

4. De handelaars die deel maken van het bestuur der weldadigheidsbureelen geven slechts bons aan hunne kalanten, met verzoek langs hunnen winkel te passeeren.

5. Men onderhoudt lieven.

6. Men heeft mij zelfs verzekerd dat men in eene gemeente het tekort in de kas dekte met de gelden van het weldadigheidsbureau.

Dringende hervormingen

Eene onmiddellijke hervorming der openbare liefdadigheid dringt zich op. In afwachting is het dringend noodig:

1. Van de gemeenten te verplichten tot eene ernstige herziening der lijst hunner behoeftigen en er al de rijke bedelaars af te schrappen.

2. Formeel elk handeldriven te verbieden aan de leden der bestuursraden van de weldadigheidsbureelen.

3. Een minimum van vergoeding voor te stellen voor de geneeskundige zorgen en de verlossingen en de heelkundige operatiën bijzonder te betalen.

4. Van aan de behoeftigen toe te laten een afgevaardigde te hebben in den beheerraad der weldadigheidsbureelen.

5. Eindelijk is het noodig, dat de openbare besturen, eene voortdurende controol kunnen uitoefenen op de handelingen der weldadigheidsbureelen, ten einde de misbruiken te beletten, waarvan de armen het slachtoffer zijn.

In de kleine, zoowel als in de groote administratiën, moeten wij, socialisten, den kuissch beginnen.

Het is dikwijls langs de kleine kanalen der openbare weldadigheid dat de politieke mannen die ons regeeren op de banken van de Kamer komen aangeslijkt.

Na aan de eerlijke lieden de ongerijmdheden der tegenwoordige inrichting vol misbruiken en verrotting te hebben aangekoond is het onze plicht een zuiveringswerk te beginnen. Het is een schoon en nuttig werk voor de gekozenen en de propagandisten der Werkliedenpartij.

M. HAMBURSIN.

De leghokjes worden voorzien van droog strooi, dat wekelijks vernieuwd wordt. Hooi mag niet gebruikt worden, daar dit met voorliefde het ongedierte aantrekt. Van tijd tot tijd zal men de hokjes reinigen en witten met kalkwater waaraan carbolzuur is toegevoegd.

In ieder hokje legt men een plaster ei, en dagelijks zal men de gelegde eieren uit het nest wegnemen.

«Indien, zoo schrijft Maitland, eene kip haar ei niet in het nest, maar elders legt, moet zij eenige dagen achtereens, telkens tegen den legtijd, in het nest worden opgesloten, tot dat zij gelegd heeft; doorgaans is zij op deze wijze spoedig gewend in het voor haar bestemde nest te leggen.

«Zoo een vrij rondlopende kip haar ei op eene ongekende plaats verbergt, bezigt men het volgend middel om zulks te ontdekken. De kip wordt te dien einde in het hok of den loop teruggehouden, tot dat zij lust tot leggen toont, waarna men haar een paar korrels zout in den endeldarm doet, en ze daarop weder in vrijheid stelt. Door de prikkeling van het zout gedreven, spoedt zij zich ijlings naar haar oude legplaats, en verraadtdaardoor de verborgen eieren.»

§ III. — HET PARK DER JONGE KIPJES.

Zooals men zich zal herinneren, hebben we het stuk grond waarover wij beschikken in vijf deelen afgezonderd; vier daarvan worden in beslag genomen door de volwassen hoenders van 1, 2, 3 en 4 jaar; het vijfde park dient voor de kipjes van min dan vijf of zes maanden oud. Dit park mag men beplanten met groenten, die het dubbel voordeel zullen opleveren van schaduw af te werpen voor de kipjes, en hen later de vereischte hoeveelheid groen te geven die tot hunne ontwikkeling noodzakkelijk is.

Men plante bijv. verschillende koolsoorten, aardappelen, rapen, suikerij, enz. Een dezer planten is voldoende, om een ganschen broei te beschutten.

Zoolang de kipjes klein zijn, schaden zij niet aan de ontwikkeling der planten; maar later, als ze even als die

zullen opgeschoten zijn, beginnen zij die aan te vallen, en 't is dan dat zij het doel vervullen dat men zich had voorgesteld, n. l. de kippen nooit gebrek aan groen te laten.

Het park zou echter niet lang zijn zonder onder-bovenst geschrapt te worden, moest men de hen-moeders vrij laten. Daarbij gedragen ze zich vijandig tegenover andere, dan hunne kipjes, hetgeen onvermijdelijk twist onder de moeders zou veroorzaken.

Om dit te vermijden zal men de moeders in een bijzonder hokje plaatsen.

Die hokjes zijn te Belair 44 in getal, en worden onder een licht afdak geplaatst op eene kleine verhevenheid.

Deze hokjes hebben geen bodems en zijn verdeeld in twee kompartimenten door een latwerk. De achterkant van de doos, alsmede de twee zijkanalen zijn vol; de voorkant heeft twee openingen, een voor ieder kompartiment. Deze openingen worden gesloten door beweegbare paneelen.

De bovenkant draagt een venster langs waar het daglicht in de kompartimenten dringt. De hen-moeder wordt in een der kompartimenten opgesloten, dat van voor gesloten wordt gedurende den dag met een latwerk, 's nachts met een vol paneel; het tweede kompartiment wordt 's nachts en bij dag gesloten door een vol paneel.

De hen wordt dus in een der kompartimenten gesloten, en men zet een 15 tal kipjes bij haar: deze kunnen in het tweede kompartiment, waar ze eten en drinken vinden, ofwel uit het hok gaan, en in het park rondloopen.

Deze hokken zijn 1 à 1.35 lang en breed, en 0.80 hoog. latwerken zijn gevormd uit laten van 3 cm. breed, die 6 cm. van elkander verwijderd zijn. Al de voegen worden met zorg afgemaakt, om te beletten dat de wind er kunne in binnendringen als het hok gesloten is!

Fijn, zuiver en droog zand dat dagelijks gereinigd wordt bedekt den bodem. In het park zelf zal men eenige druktoestellen plaatsen met zuiver water. De hokken mogen op eene rij geplaatst worden, op 5 à 7 meters afstand van elkander.

DERDE HOOFDSTUK

De Voeding der Hoenders

Hoenders zijn alles etende vogelen; zij zullen zich dus het best ontwikkelen als ze vrij mogen rondloopen, en een groot deel van hun voedsel kunnen zoeken. Zij vinden honderde graantjes, duizende insecten, die voor hen een versterkend en smakelijk voedsel vormen. Ook zullen zij dan het noodige zand vinden, waaraan zij behoefte hebben voor hunne spijsvertering en de noodige kalkstoffen voor het vormen hunner eierschalen.

Het voedsel moet hen twee maal daags, 's morgens en 's namiddags, en steeds op hetzelfde uur en op dezelfde plaats geworpen worden: deze regelmatigheid biedt dit voordeel op, dat de hoenders op de bepaalde uren allen op post zijn, en geen enkel vergeten wordt.

Men verlieze niet uit het oog, dat goed en genoegzaam voedsel op slot van rekening nog altijd het goedkoopste uitkomt.

Men strooit dus zoolang voedsel als het hoen het met grooten eetlust tot zich neemt.

De hoeveelheid voedsel van een hoen hangt af van den leeftijd, het ras en het jaargetijde.

Jonge kuikens verlangen bijna om het uur eene voldoende hoeveelheid voedsel. Men mag het getal maaltijden langzamerhand verminderen, totdat de vederen volgroeid zijn, en het dan op 4 of 5 daags brengen.

Gedurende dit tijdstip kunnen de hoenders niet te veel voedsel hebben.

Later, als ze goed aan 't leggen zijn, zijn twee of hoogstens drie maaltijden voldoende; men zorge er echter voor dat het voedsel rijk zij aan eiwit, en niet te veel zetmeel bevatte.

Binst den ruitijd zal men overvloedig voeden; maar zoodra de kippen niet meer leggen of ruien is te veel voedsel gevaarlijk, vooral in 't begin van het voorjaar!